

YouTube Platformu Üzerine Yapılmış Eğitim Araştırmalarının İncelenmesi: Ulusal Tezlerin Eğilimleri*

A Review of the Research on YouTube Platform in Education: The Trends in the National Theses

Onur ARI Mehmet KARA

Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Received: 15.08.2023 ■ Kabul Accepted: 17.11.2023

ÖZ

Bu araştırmanın amacı YouTube platformu üzerine yazılmış eğitim araştırmalarını raporlayan tezleri yöntem ve içerik bakımından incelemek ve eğilimlerini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi veritabanından erişilen ve belirlenen kriterlere uygun 24 tez çalışması analiz edilmiştir. Tezlerin disiplinlere, yıllara, üniversitelere, araştırma modellerine, veri kaynaklarına ve araştırma konularına göre dağılımları incelenmiş ve eğilimleri ortaya konulmuştur. Analize dahil edilen tezlerin tamamı yüksek lisans düzeyindedir ve eğitimde YouTube kullanımı üzerine henüz doktora düzeyinde tez hazırlanmadığı görülmüştür. YouTube üzerine çeşitli bilimsel alanlarda yapılan çalışmalar 2014 yılında başlamakla birlikte özellikle 2020 yılından itibaren artış eğilimi belirgin şekilde görülmektedir. Yazılan tezlerin çoğunluğunun nitel araştırma yöntemleri kullandığı tespit edilmiştir. İncelenen tezlerde en çok görüşme ve video içeriklerinin analizi olmak üzere nitel yöntemler ile veri toplanmıştır. Benzer şekilde, tezlerin araştırma konuları da eğitim amaçlı YouTube videolarının içeriklerinin incelenmesi üzerinde yoğunlaşmıştır. Yapılan çalışmalar ayrıca eğitim ortamı olarak YouTube kullanımına ilişkin kullanıcı görüşleri, sınıf içi YouTube kullanımı, YouTuber'ların ve YouTube videolarının ergen ve çocuk gelişimine etkisi ve eğitim amaçlı YouTube kullanımına yönelik ölçme aracı geliştirilmesine odaklanmıştır. Yapılan çalışmalar YouTube'un hem formal hem de informal eğitim aracı olarak incelemiş ve hem faydalarını hem de risklerini ortaya koymuştur. Bu sonuçlara göre; YouTube'u bir eğitsel müdahale aracı olarak kullanan ve etkilerini inceleyen gelecek ampirik araştırmalara ihtiyaç vardır. Bunun yanı sıra, ampirik çalışmaların çoğunlukla K-12 düzeyinde yoğunlaştığı, açık ve uzaktan öğretim de dahil olmak üzere yükseköğretim düzeyinde ve mesleki gelişim kapsamında gelecek araştırmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: YouTube, Sosyal Medya, Eğitim Araştırmaları, Alanyazın İncelemesi, Lisansüstü Tezler.

ABSTRACT

This study aims to investigate the theses reporting educational studies on the YouTube platform regarding their methods and contents and to reveal their trends. A total of 24 theses, accessed from the Thesis Center database of the Council of Higher Education and identified based on the inclusion criteria, were analyzed. The distribution of the theses according to the disciplines, years, universities, research designs, data sources, and research topics was examined. All theses are at the master's level and no doctoral thesis was accessed on YouTube in education. Although the studies were conducted in various disciplines after 2014, an increasing trend was observed especially starting in 2020. The majority of the theses used qualitative methods. In the same vein, the data sources were mostly interviews and YouTube videos. Besides, most of the studies focused on the content analysis of YouTube videos. The studies also concentrated on the user views about using YouTube as an educational media, using YouTube in the classrooms, the influence of YouTubers and YouTube videos on adolescent/child development, and the development of a scale for the educational use of YouTube. The reviewed studies investigated YouTube as both a formal and informal educational media and revealed both its advantages and risks. These findings imply that future empirical studies on using YouTube as an educational intervention and examining its effects are needed. Finally, the empirical studies were concentrated mostly on the K-12 level, and further studies are required in higher education, including open and distance education, and in professional development.

Keywords: YouTube, Social Media, Educational Research, Literature Review, Graduate Theses.

* Bu makale 2. Yazar'ın danışmanlığında yapılan ve Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsüne teslim edilen, 1. Yazar'ın "Youtube Sosyal Medya Platformunun Eğitim Amaçlı Kullanımı Üzerine Yapılmış Araştırmaların İncelenmesi" başlıklı lisansüstü proje çalışmasından üretilmiştir.

Giriş

İnternetin yaygınlaşmasının en çok etkilediği alanlardan birisinin medya olduğu söylenebilir. Öyle ki bu durum sosyal medya adında yeni bir medya sistemini meydana getirmiştir (Ergin & Koç, 2022). Sosyal medyanın insanları bu alana çekmesinin en önemli nedenleri; kullanıcılarına sadece iletişim kurma olanağı sağlamakla kalmaması, bununla birlikte video, fotoğraf, podcast ve blog gibi ürettiği içerikleri paylaşım beğeni ve yorumlarla etkileşimi sağlıyor olmasıdır (Ergin & Koç, 2022). Türkiye genelinde 2022 yılında gerçekleştirilen “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması” raporlarına göre kişilerin en fazla tercih edilen sosyal medya ve mesajlaşma uygulamalarında ilk sırada Whatsapp %82 ile, ikinci sırada YouTube %67,2 ile, üçüncü sırada ise Instagram %57,6 ile bulunmaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2022). Mevcut sosyal medya platformları arasında en çok tercih edilenlerden birisi 2005 yılında kurulan ve 2006 yılında Google’ın satın almış olduğu YouTube’dur (Aruğaslan & Çivril, 2023). YouTube’da eğlence, spor, tarih, bilim, eğitim vb. olmak üzere farklı alanlarda videolar bulunmaktadır. Bununla birlikte, bulundurduğu bu videolar ile faydalı içeriklerin olduğu bir bilgi kütüphanesi haline geldiği söylenebilir (Aruğaslan & Çivril, 2023). YouTube üzerinden birçok eğitim videosuna ücretsiz olarak erişilmesinden dolayı hayat boyu öğrenme için önemli bir ortam olarak da düşünülebilir (Buzzetto-More, 2014). Fakat denetim yapılmadan herkesin bu sisteme video yüklemesinden dolayı eğitim alanındaki videoların zararlı olup olmadığı veya kişinin yaşına uygunluğu konusunda bazı sorunlarla karşılaşılması mümkündür (Hasamnis & Patil, 2019). Buna rağmen, bir informal öğrenme ortamı olarak YouTube eğitim açısından da önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Kişilerin ilgilerini çeken bir alanda yer ve zaman sınırlaması olmaksızın istedikleri zaman kullanabileceği birden fazla duyu organına hitap eden materyaller barındırması, bireysel öğrenme özelliklerine göre kullanılması ve kişilerle diyalog kurulabilmesi bu mecraı çok önemli bir öğrenme ortamı haline getirmiştir (Abu-Taieh vd., 2022).

Geleneksel olmayan öğrenciler için YouTube, yeni teknoloji ve öğrenme biçimlerinin edinilmesini ve deneyimlenmesini sağlayabilmektedir (Burke & Snyder, 2008). YouTube, üniversitelerde verilen dersleri destekleyici bir bilgi kaynağı olarak da kullanılmaktadır (Almobarraz, 2018). Örneğin, Hong Kong’da öğretmenler bilgi ve iletişim teknolojisi araçlarını ve YouTube’u öğretim amaçlı kullanmaktadır (Szeto & Cheng, 2014). Ayrıca yükseköğretimde kullanımında sayısız avantajı bulunan YouTube, çağdaş bir e-kaynak platformu olarak da görülmektedir (Jackman, 2019). YouTube’un eğitim için önemli ve etkili bir alan olduğu, yapılan akademik çalışmalara da konu olmaktadır (Açıksöz & Güdek, 2018; Shoufan & Mohamed, 2022). Ancak, YouTube’un eğitimde kullanımı konusunda ulusal düzeyde yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olması nedeniyle, bu alanda yapılacak gelecek araştırmalara yön verme potansiyeli taşıyan alanyazın incelemelerine ihtiyaç vardır. Bu tür bir çalışma, ilgili araştırma alanındaki boşlukları ve eğilimleri göstermesi nedeniyle, gelecek araştırmaların hangi araştırma problemleriyle ve hangi yöntemlerle yapılmasının daha faydalı olacağı konusunda bulgular ve uygulamaya dönük öneriler sunmaktadır. Buna yönelik bir ülke bağlamında yazılan tezlerin incelenmesi hem ulusal düzeyde ilgili olguyla ilgili eğilimlere hem de araştırma ihtiyaçlarına yönelik ipuçları sağlamaktadır. Bu nedenle bu çalışma Türkiye bağlamında YouTube platformu üzerine yazılmış eğitim tezleriyle sınırlandırılmıştır.

Mevcut araştırmanın amacı ulusal düzeyde YouTube sosyal medya platformunun eğitim amaçlı kullanımı üzerine yapılmış tez araştırmalarını yöntem ve içerik bakımından incelemek ve eğilimlerini ortaya koymaktır. Bu kapsamda Türkiye bağlamında yazılmış lisansüstü tezler incelenmiştir. Bu araştırmanın amaçları doğrultusunda şu sorulara cevaplar aranmıştır.

- Eğitimde YouTube kullanımı ile ilgili yazılan tezlerin disiplinlere göre dağılımı nasıldır?
- Eğitimde YouTube kullanımı ile ilgili yazılan tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?

- ▶ Eğitimde YouTube kullanımı ile ilgili yazılan tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
- ▶ Eğitimde YouTube kullanımı ile ilgili yazılan tezlerin araştırma modellerine göre dağılımı nasıldır?
- ▶ Eğitimde YouTube kullanımı ile ilgili yazılan tezlerin veri kaynaklarına göre dağılımı nasıldır?
- ▶ Eğitimde YouTube kullanımı ile ilgili yazılan tezlerin araştırma konuları nelerdir?

Eğitimde YouTube Kullanımı

Teknolojinin gelişmesiyle profesyonelliğin çok daha ötesinde popülerlik kazanan video içeriklerin; eğlenceden spora, tarihten bilime kadar birçok alanın yanında aktif şekilde kullanıldığı alanlardan birisinin de eğitim olduğu söylenebilir. Videoların öğrenme sürecinde kullanılması, öğrencilerin anlamlı zihinsel etkinlikler oluşturmalarına ve yorumlamalarına, eleştirel düşüncelerine ve problem çözmelerine de imkan tanımaktadır (Nacak, Bağlama & Demir, 2020). Günümüzdeki uygulamalara bakıldığında eğitsel içerikli videoların e-öğrenmede ve informal öğrenmede önemli bir yer edindiği söylenebilir. Dünyanın önde gelen üniversitelerinin sosyal medyayı e-öğrenme sistemlerine nasıl entegre ettikleri ve yeni neslin çağımız teknolojilerine olan eğilimi gelecekteki eğitim için yol gösterici olacaktır (Ata & Atik, 2016). Yeni medya sisteminin en önemlilerinden birisi; kullanıcılarına video yükleme, görüntüleme, derecelendirme, paylaşma, oynatma listeleri ekleme, raporlama, yorum yapma ve diğer kullanıcıların abone olmalarına olanak tanıma gibi özelliklerinin yanı sıra Google'ın ardından dünyada en büyük ikinci arama motoru olan ve ücretsiz web tabanlı hizmet veren YouTube'dur (Srinivasacharlu, 2020). YouTube'un içeriklerinde profesyonel veya amatör müzik videoları ve klipleri, sıradan kişiler tarafından yapılan benzersiz ve yaratıcı videolar, belgesel filmler, film fragmanları, canlı yayınlar ve eğitim videoları gibi çok çeşitli içerikler bulmak mümkündür (Srinivasacharlu, 2020). Birçok alandan kullanıcıların hazırladıkları videoları bir web sayfası oluşturup paylaşmaları yerine,

YouTube gibi kitlesel kullanıcıları olan hazır bir web servisi üzerinden yayımlayarak hem ekonomiklik sağlamaları hem de daha kısa sürede amaçlarına ulaşmalarına yardımcı olmuştur.

YouTube herkesin söz sahibi olduğu özgür bir ortamdır. Bu özgür ortamda herkes kendi özgün içeriğini oluşturabilir ve uzmanlıklarını izleyicilerle paylaşabilir. İzleyiciler bu videoları kendi öğrenme hızına ve özelliğine uygun olarak tekrar izleyebilme imkanına sahiptirler. Bu sayede karmaşık yapıdaki kavram ve prosedürleri kendilerine özgü öğrenme yöntemleriyle daha rahat anlamış ve/veya kavramış olurlar. YouTube aynı zamanda izleyicilere kendi alanlarında uzmanların videolarını izleyerek eksik yanlarını tespit etme ve farklı bakış açıları kazanabilme imkanı sunmaktadır (Srinivasacharlu, 2020). Yaptıkları alanyazın incelemesi sonucunda Shoufan ve Mohamed (2022) YouTube üzerine yapılan çalışmaların çoğunun motivasyon, yeterlikler ve bağlılık gibi açılardan öğrenme süreci üzerinde olumlu etkileri olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca, önemli bir formal ve informal öğrenme kaynağı olsa da, bu platformla ilgili zorluklar ve riskler nedeniyle öğretmen yönlendirmesinin olduğu pedagojik ilkeler çerçevesinde kullanılmasını önermişlerdir.

Bütün bu avantajlar göz önünde bulundurulduğunda YouTube'un eğitsel ihtiyaçları karşılama noktasında önemli bir potansiyel taşıdığı görülmektedir. Ancak YouTube'un bu potansiyeline ve yaygın kullanımına rağmen özellikle Türkiye bağlamında eğitim amaçlı araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu yüzden, bu çalışmanın temel amacı mevcut araştırma eğilimlerini ve yöntemlerini ortaya koyarak gelecek araştırmalara öneriler sunmaktır.

Eğitimde YouTube Kullanımına Yönelik Araştırmalara Genel Bir Bakış

İlgili alanyazında YouTube'un eğitim amaçlı kullanımı üzerinde çeşitli güncel araştırmalar bulunmaktadır. İlgili alanyazın incelendiğinde YouTube üzerinde yayımlanan eğitsel video içeriklerinin değerlendirilmesinin belirgin bir araştırma alanı olduğu görülmektedir. Örneğin,

Farag, Bolton ve Lawrentschuk (2020) cerrahi eğitime yönelik YouTube üzerinde yayımlanan videolara yönelik çalışmaları incelemiş ve akran değerlendirmesi yapılan bir YouTube kütüphanesine olan ihtiyacı vurgulamıştır. Sağlık alanında yapılan bir diğer eğitsel çalışma da Aydın ve Ünlü (2020) tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada emzirme eğitiminin başarısını artırmaya yönelik YouTube videoları incelenmiş ve yayıncı eğitmenin eğitim düzeyi ve anlatım şeklinin emzirme başarısını etkilediği sonucuna varmıştır. Müzik eğitimi alanında da benzer çalışmalara rastlanılmıştır. Örneğin, Cayari (2018) YouTube üzerinde aranjmanlar yayımlayan bir sanal yayıncının bu becerileri nasıl kazandığını incelemiştir. Benzer şekilde, Açıksöz ve Güdek (2018) YouTube üzerinde yayımlanan piyano derslerini kapsam ve içerik açısından incelerken, Uygun (2020) da çalgı eğitimi videolarını incelemiştir.

Eğitimde YouTube kullanımına yönelik bir diğer araştırma alanı öğretmen ve öğrenci görüşleridir. Nacak ve diğerleri (2020) YouTube'un eğitim amaçlı kullanımına yönelik öğretmen adaylarının görüşlerini incelemiştir. Bu çalışmaya göre öğretmen adaylarının, YouTube'un çeşitli derslere yönelik uygun öğrenme materyalleri sunduğunu ve öğrenmeyi desteklediğini düşünmekle birlikte teknoloji bağımlılığı ve göz temasının olmamasını dezavantaj olarak belirtmişlerdir. Dewitt ve diğerleri (2013) ise sahne sanatları eğitiminde YouTube kullanımına yönelik öğretmen görüşlerini incelemiş ve YouTube'un sahne sanatları için bir öğretim aracı olarak potansiyel taşıdığı sonucuna varmıştır. Öğrenciler açısından Alp ve Kaleci (2018), programlama öğretiminde YouTube kullanımına yönelik öğrenci görüşlerini incelemiştir. Elde edilen öğrenci görüşlerine göre YouTube kullanımı dersi daha eğlenceli hale getirmiş, öğrenmeyi desteklemiş ve öğrenci başarısını artırmıştır. Benzer şekilde, Güzel, Çakır ve Çelen (2020) de öğrencilerin video destekli keman derslerine yönelik görüşlerini incelemiş ve YouTube videolarının görsel ve işitsel açıdan öğrenmeyi desteklediği sonucuna varmıştır. Uzaktan eğitim bağlamında ise Aruğaslan ve Çivril'in (2023) araştırmasında öğrenciler YouTube'un bilgi ve

beceri edinimlerine katkı sunduğunu ve problem çözme süreçlerini kolaylaştırdığını bildirmişlerdir.

Eğitimde YouTube kullanımına yönelik bir diğer araştırma alanı ise bir eğitim teknolojisi olarak YouTube'un kabulüne yönelik çalışmalardır. Bardakçı (2019) öğrencilerin eğitim amaçlı YouTube kabulünü incelemiştir. Öğrencilerin akademik performanslarını artırmak için YouTube'u kullanma niyetlerini ve bu niyete sosyal etkinin katkı sunduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Maziriri, Gapa ve Chuchu (2020) öğrenciler tarafından algılanan faydanın, algılanan kullanım kolaylığına göre YouTube ile öğrenme algılarına daha çok etki ettiğini belirlemiştir. Ayrıca, Kılıç ve Yılmaz (2021) öğretmenlerin YouTube kabulünü incelemiştir. Buna göre; öğretmenlerin YouTube kullanım durumlarını "performans beklentisi", "davranışsal niyet", "sosyal etki", "çaba beklentisi" ve "güven" faktörleri belirlemektedir.

Eğitim amaçlı YouTube kullanımı araştırmaları tarafından ele alınan son araştırma alanı ise üniversitelerin YouTube kullanım durumlarıdır. Ata ve Atik (2016) dünya sıralamalarında ilk beşte yer alan üniversitelerin video paylaşımlarını incelemişlerdir. Bu üniversitelerin video üretimi ve paylaşımı için medya merkezleri kurarak etkin şekilde bu teknolojilerden yararlandıkları sonucuna varılmıştır. Ayrıca, paylaşılan videoların ağırlıklı olarak yardımcı ders materyalleri olduğu belirtilmiştir. Diğer yandan, Dikmen (2018) tarafından Türkiye bağlamında üniversitelerin YouTube platformunu kullanım durumları incelenmiş ve bu kanalların daha çok tanıtım ve idari faaliyetlerin duyurulması için kullanıldığını belirlemişlerdir.

Sonuç olarak, çalışmaların sağlık, teknoloji ve sanat eğitimi gibi alanların yanı sıra uzaktan eğitimde de yapıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra, eğitimde YouTube kullanımına yönelik yapılan çalışmalar; video incelenmesi, öğretmen ve öğrenci görüşleri, YouTube'un bir eğitim teknolojisi olarak kabulü ve üniversitelerin YouTube kullanımı olarak sınıflandırılabilir.

Yöntem

Bu çalışma ulusal tezlerin incelenmesini amaçlayan bir içerik analizi çalışmasıdır. Weber'e (1990) göre; "içerik analizi, metin içeren materyalleri daha anlamlı, yönetilebilir veri kümelerine indirgeyerek sınıflandırır" (s.5). Bu çalışmada da YouTube üzerine yazılmış eğitim tezlerinin yöntemleri ve içerikleri anlamlı bulgulara indirgenerek sınıflandırılmış ve açıklanmıştır.

Araştırma kapsamında incelenen tezlere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veritabanı aracılığıyla erişilmiştir. İlk aşamada, YÖK Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nin veritabanının "Detaylı Tarama" bölümünde 2023 Haziran ve Temmuz ayları içerisinde arama yapılmıştır. "Tez Adı" kısmında "YouTube" anahtar kelimesi kullanılmıştır. "Konu" kısmında "Eğitim ve Öğretim = Education and Training" filtrelemesi uygulanmıştır. "Tez Türü", "Dil" ve "Yıl" gibi başka bir filtreleme uygulanmamış ve sonuç olarak toplam 25 teze erişilmiştir. Erişilen tezlerin tamamı Yüksek Lisans tezidir ve bu konuda Doktora tez çalışması yapılmamıştır. Ayrıca bu alanda 2014 yılından itibaren tez çalışmaları yapılmaya başlandığı görülmüştür.

İkinci aşamada belirlenen tezlerin araştırmanın amacına uygunlukları değerlendirilmiştir. Araştırmanın amacı eğitim amaçlı YouTube kullanımı üzerine yazılan tezlerin incelenmesi olduğundan "Eğitim ve Öğretim = Education and Training" kategorisinde yer alsa da; bu kapsamda olmayan tezler analizden çıkarılmıştır. Bu nedenle, belirlenen tezlerden biri kültürel açıdan videoların incelenmesini içerdiğinden analizden çıkarılmıştır. Nicel, nitel ve karma yöntem araştırmalarını içeren ve hem Türkçe hem de İngilizce dilinde yazılmış tezler araştırmaya dahil edilmiştir. Sonuç olarak, toplam 24 tez çalışmaya dahil edilmiştir.

Araştırma kapsamında belirlenen tezler içerik analiziyle incelenmiştir. Tezlerin disiplinleri, yılları ve üniversiteleri frekans ve yüzdelerle tablo ve grafik şeklinde sunulmuştur. Tezlerin araştırma modelleri, veri kaynakları ve araştırma konularına ilişkin bulgular da frekanslarıyla birlikte tablo şeklinde sunulmuş ve tezlerin konuları ilgili tez

çalışmalarından örneklerle açıklanmıştır. Analizin ilk aşamasında elde edilen bulgular her iki araştırmacı tarafından bağımsız şekilde analiz edilmiştir. İkinci aşamada ise bulgular birlikte değerlendirilerek araştırmacılar arasında tam görüş birliği sağlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu kısmında araştırma sorularına istinaden elde edilen bulgular araştırma sorularına göre sunulmuştur. YouTube üzerinde yazılmış eğitim araştırmalarının yöntemsel eğilimleri ve araştırma konuları betimlenmiş ve açıklanmıştır.

Tezlerin Disiplinlere Göre Dağılımı

Tablo 1'de 2014-2023 yılları arasında YouTube üzerine yazılan eğitim tezlerinin disiplinlere göre sayısı ve oransal dağılımı gösterilmiştir. Yapılan incelemede 10 farklı eğitim disiplininde çalışma yapıldığı görülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre YouTube'un eğitim amaçlı kullanımı ile ilgili en çok tez yazılan disiplin %20,83 ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi/Eğitim Teknolojileridir (f=5). Bu disiplini %16,67 ile Okul Öncesi Eğitimi (f=4) ve %12,50 ile Fen Bilgisi Eğitimi (f=3) ve İngiliz Dili Eğitimi (f=3) disiplinleri takip etmiştir. Bu disiplinleri ise %8,33 ile Sınıf Eğitimi (f=2), Din Eğitimi (f=2) ve Türkçe Eğitimi (f=2) izlemiştir. YouTube'un eğitim amaçlı kullanımı ile ilgili en az tez yazılan disiplinler %4,17 yüzdelerle Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (f=1), Sosyal Bilgiler Eğitimi (f=1) ve Matematik Eğitimi disiplinleridir.

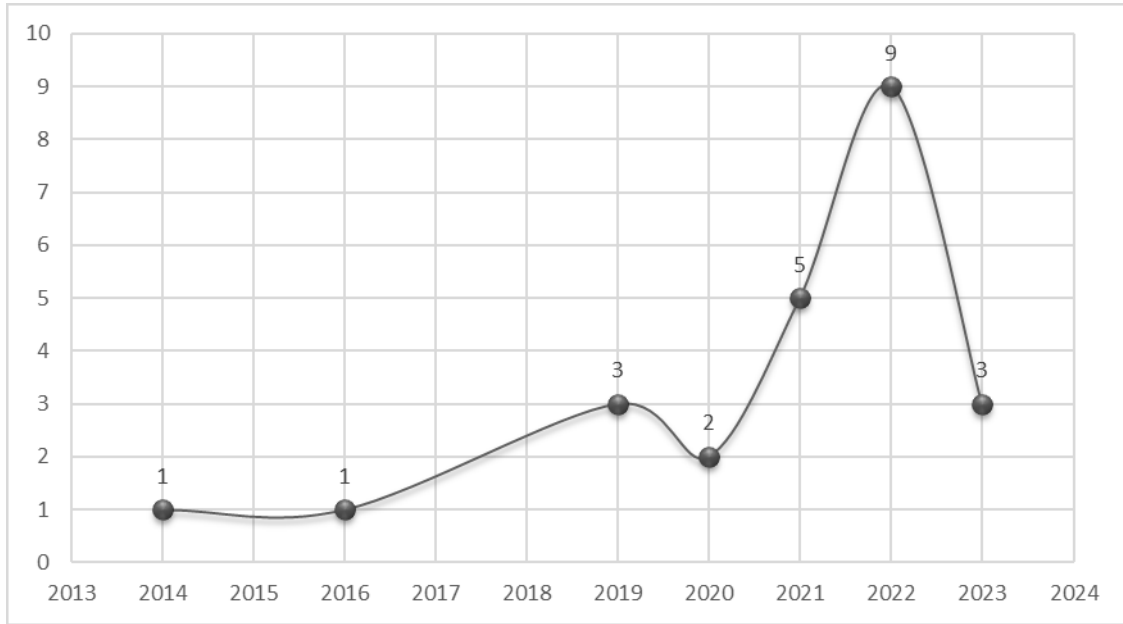
Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen tezler için bir yıl filtrelemesi uygulanmamakla birlikte 2023 yılının Temmuz ayına kadar yapılan çalışmalar dahil edilmiştir. Şekil 1'de, bu alanda çalışma yapılan tezlerin yıllara göre dağılımı gösterilmiştir. En fazla çalışmanın dokuz tez ile 2022 yılında yapıldığı anlaşılmaktadır. 2014 yılında bir, 2016 yılında bir, 2019 yılında üç, 2020 yılında iki, 2021 yılında beş ve 2023 Temmuz ayına kadar üç tez tamamlandığı görülmektedir. Şekil 1'e göre yapılan çalışmaların yaklaşık %79'unun 2020 yılı ve sonrasında tamamlandığı ve 2020-2022 yılları arasında yapılan çalışmaların sayılarının genel olarak artış eğiliminde olduğu görülmektedir.

Tablo 1
Lisansüstü Tezlerin Disiplinlere Göre Dağılımı

Disiplinler	Frekans	%
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi/Eğitim Teknolojisi	5	20,83
Okul Öncesi Eğitimi	4	16,67
Fen Bilgisi Eğitimi	3	12,50
İngiliz Dili Eğitimi	3	12,50
Sınıf Eğitimi	2	8,33
Din Eğitimi	2	8,33
Türkçe Eğitimi	2	8,33
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1	4,17
Sosyal Bilgiler Eğitimi	1	4,17
Matematik Eğitimi	1	4,17
Toplam	24	100

Şekil 1
Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Tablo 2 incelendiğinde eğitimde YouTube kullanımı üzerine yazılan tezlerin toplam 16 farklı üniversitede yapıldığı anlaşılmaktadır. Gazi Üniversitesinde dört; Bahçeşehir Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Uşak Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nde ikişer tez çalışması yapılmıştır. Balıkesir Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Bursa Uludağ

Üniversitesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sinop Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi'nde ise birer tez çalışması yapılmıştır.

Tablo 2

Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	Frekans
Gazi Üniversitesi	4
Bahçeşehir Üniversitesi	2
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2
Uşak Üniversitesi	2
Yıldız Teknik Üniversitesi	2
Balıkesir Üniversitesi	1
Boğaziçi Üniversitesi	1
Bursa Uludağ Üniversitesi	1
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1
Fırat Üniversitesi	1
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1
Marmara Üniversitesi	1
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1
Sinop Üniversitesi	1
Süleyman Demirel Üniversitesi	1
Toplam	24

Tezlerin Araştırma Modellerine Göre Dağılımı

İncelenen tezlerin araştırma modellerine göre dağılımları Tablo 3'de frekans ve yüzde şeklinde, Şekil 2'de ise oransal dağılımı görsel olarak sunulmuştur. Tezlerde incelenen araştırma modelleri nitel, nicel ve karma yöntem araştırmaları olarak sınıflandırılmıştır. Bulgulara göre, tez çalışmalarında ağırlıklı olarak benimsenen araştırma modelinin %66,67 ile nitel araştırma modelleri (f=16) olduğu görülmektedir. Nicel (f=4) ve karma yöntem (f=4) araştırmaları ise %16,67 yüzdelerle daha az tez çalışmasında kullanılmıştır. Bu bulgulara göre; tez çalışmalarında nitel araştırma yöntemlerinin kullanımının oldukça baskın olduğu, nicel ve karma yöntem araştırma yaklaşımlarıyla yapılan tez çalışmalarının ise göreceli olarak sınırlı sayıda olduğu belirlenmiştir.

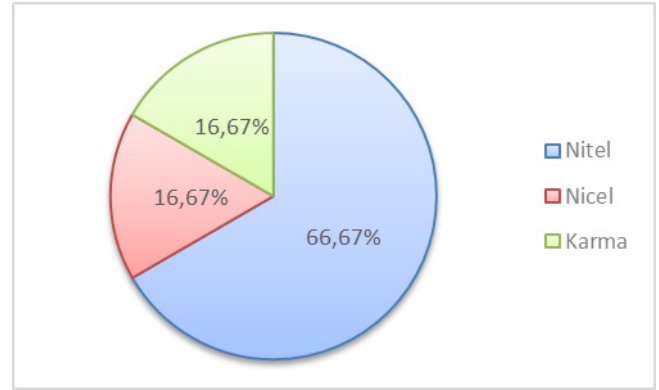
Tablo 3

Lisansüstü Tezlerin Araştırma Modellerine Göre Dağılımı

Araştırma Modeli	Frekans	%
Nitel	16	66,67
Nicel	4	16,67
Karma	4	16,67
Toplam	24	100

Şekil 2

Lisansüstü Tezlerin Araştırma Modellerine Göre Dağılımı

Tezlerin Veri Kaynaklarına Göre Dağılımı

Araştırma modellerinde nitel yöntemlerin tercih edilmesi tez çalışmaları kapsamında kullanılan veri kaynakları ve veri toplama araçlarına da yansımıştır. Tez çalışmaları kapsamında kullanılan veri kaynaklarının frekansları Tablo 4'te gösterilmiştir. Tabloya göre ağırlıklı olarak kullanılan veri kaynakları öğrenciler ve paydaşlarla yapılan görüşmeler (f=12) ile YouTube videolarının içerikleri (f=12) olmuştur. Bu kaynakları, ders kapsamında yapılan etkinlikler ile öğrencilerden alınan yazılı yorumlar ve YouTube videolarına yapılan yorumlar gibi öğrenci ve paydaş dokümanları (f=4) takip etmiştir. YouTube videolarının bir eğitim materyali olarak öğrencilerin akademik başarısına etkisinin incelenmesi için üç tezde başarı testi kullanılmıştır. İki tezde YouTube kullanımı ile ilgili değişkenleri ölçmek için psikometrik ölçekler kullanılırken, nicel veriler elde etmek için iki tezde de anket kullanılmıştır. Son olarak bir tezde araştırmanın bağlamına ilişkin nitel veri sağlamak için araştırmacı alan notları kullanılmıştır. Tezlerin veri kaynaklarına göre dağılımı incelendiğinde, tezlerde nitel veri kaynakları olarak görüşme ile elde edilen veriler

ve YouTube videolarının içeriklerinin kullanımları oldukça baskın durumdadır. Diğer yandan ise başarı testi, ölçek ve anket gibi nicel veriler sağlayan araçların kullanımı ise oldukça sınırlı durumdadır. Yapılan bir ölçek geliştirme çalışması da bu konuda nicel veri kaynağı sağlayacak ölçme araçlarına ihtiyaç olduğunu göstermiştir.

Tablo 4
Tezlerin Veri Kaynaklarına göre Dağılımı

Veri Toplama Araçları	Frekans
Görüşme ile Elde Edilen Veriler	12
YouTube Videolarının İçerikleri	12
Öğrenci ve Paydaş Dokümanları	4
Başarı Testi Sonuçları	3
Ölçek Verileri	2
Anket Verileri	2
Araştırmacı Alan Notları	1

Tezler Kapsamında Ele Alınan Araştırma Konuları

Tablo 5'de yapılan lisansüstü tez çalışmalarının araştırma konularının incelenmesi sonucunda elde edilen kavramlar ve frekans dağılımları gösterilmiştir. Tezlere en çok konu edilen araştırma alanı, eğitim amaçlı yayımlanan YouTube videolarının içerikleri (f=10) olmuştur. Bu konuda yapılan tez çalışmaları kapsamında, araştırmaların amaçlarına uygun olarak belirlenen YouTube videolarının içeriklerini detaylı olarak incelenmiş ve eğitim açısından ne gibi özellik ihtiva ettikleri ortaya konulmuştur. Örneğin, Tüken (2021) yaptığı çalışmada YouTube Türkiye'de içerik üreten ve en çok aboneye sahip olan on kanalın videolarını yaygın din eğitimi açısından incelemiştir. İlgili çalışma durum çalışması olarak nitel araştırma

yaklaşımı ile yapılmış ve video bilgisi ile birlikte videoların içerikleri kullanılan dini temalara göre incelenmiştir.

İkinci araştırma konusu "Eğitim ortamı olarak YouTube kullanımı"dır (f=7). YouTube'un eğitim ortamı olarak kullanılması ile ilgili kullanıcı görüşleri alınarak avantajları ve dezavantajları hakkında incelemeler yapılmıştır. Örneğin, Sağbaş (2022) yapmış olduğu çalışmada ebeveynlerin demografik özellikleri ile YouTube'un ilkökul öğrencileri tarafından eğitim materyali olarak kullanılması durumunu ve ebeveynlerin gözünden internet bağımlılığı seviyelerini araştırmayı amaçlamıştır. İlişkisel tarama modelinin tercih edildiği çalışmada YouTube'un ilkökul öğrencileri tarafından eğitsel olarak kullanımının düşük seviyede olduğu ve bu durumun ebeveynlerin demografik özellikleri ile ilişkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Eğitimde YouTube kullanımıyla ilgili tezlere konu edilen üçüncü araştırma alanı "Sınıf içi YouTube kullanımı"dır (f=5). YouTube videoları ile sunulan içerikler sınıf içi öğretim etkinliklerinde öğretim materyali olarak kullanılmış ve etkileri incelenmiştir. Bu konuda yapılan bir tez çalışmasında, Türköz (2019), Fen Bilgisi öğretmenliği lisans programında öğrenim gören öğrencilerin bazı konularda verdikleri kararları, bu kararların nedenlerini ve bulguların kalitesini YouTube'dan faydalanarak sınıf içi tartışma yöntemi ile belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma, durum çalışması modeli ile nitel araştırma yaklaşımı kullanılarak yapılmıştır. İlgili çalışmanın sonucunda Fen Bilgisi öğretmen adaylarında sosyal bilimsel konularda farkındalık oluştuğu ve bilimsel süreçlerle ilgili becerilerinin olumlu yönde etkilendiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 5
Tezler Kapsamında Ele Alınan Araştırma Konuları

Araştırma konuları	Frekans
Eğitim amaçlı YouTube videolarının içerikleri	10
Eğitim ortamı olarak YouTube kullanımı	7
Sınıf içi YouTube kullanımı	5
Youtuber'ların ve YouTube videolarının ergen ve çocuk gelişimine etkisi	4
Eğitim amaçlı YouTube kullanımına yönelik ölçme aracı geliştirilmesi	1

YouTube'un geniş kitleler tarafından yaygın kullanımıyla birlikte ortaya çıkan yeni olgulardan birisi olan YouTuberlar ve ürettikleri içerikler de YouTube üzerine yazılmış tez araştırmalarına konu edilmiştir. Tablo 5'e göre dördüncü araştırma konusu "YouTuber'ların ve YouTube videolarının ergen ve çocuk gelişimine etkisi" olmuştur (f=4). Bu tez çalışmalarından biri olan Akbaş'ın (2020) çalışmasında, YouTuberlar'ın ergenlerin kimlik inşası üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırmaya yaklaşımlarından fenomenoloji ile yapılan çalışmanın bulgularından biri YouTuberlar'ın, ergenlerin topluma uyum sağlamalarında faydalı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Olumsuz açıdan ise, ergenlerin YouTuber'lara fazla özindikleri ve önerilerini sorgulamadan dikkate aldıkları ortaya konulmuştur.

YouTube'un eğitim amaçlı kullanım durumunun tespiti için ölçme araçlarına da ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle belirlenen son araştırma konusu "eğitim amaçlı YouTube kullanımına yönelik ölçme aracı geliştirilmesi" (f=1) olmuştur. Bu amaçla tek yüksek lisans tez çalışması Balkaya (2022) tarafından yapılmıştır. Balkaya (2022) ortaokul öğrencilerinin öğrenmeye yönelik YouTube kullanımına ilişkin bir ölçek geliştirme çalışması yapmış ve öğrencilerin öğrenmeye yönelik YouTube kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemiştir. Sonuç olarak 24 maddeden oluşan, geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış bir ölçme aracı geliştirilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada YouTube platformu üzerine yazılmış eğitim araştırmalarını raporlayan tezlerin içeriklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak, ulusal düzeyde YouTube sosyal medya platformu üzerine yazılan eğitim tezleri içerik analiziyle incelenmiştir. Çalışmanın analiz kısmına 24 adet yüksek lisans tezi dahil edilmiştir. Bu tezler disiplinleri, yılları, üniversiteleri, araştırma modelleri, veri kaynakları ve araştırma konuları bakımından incelenmiştir. Bu çalışma kapsamında incelenen YouTube üzerine yazılmış eğitim alanında bir doktora tezine rastlanılmamıştır ve çalışmaların tamamı yüksek lisans düzeyindedir.

Çalışmanın bulguları öncelikle YouTube ile ilgili yazılan tez çalışmalarının disiplinlerine göre dağılımını göstermiştir. En çok araştırma yapılan disiplinler sırasıyla Bilgisayar ve Öğretimi Teknolojileri Eğitimi/Eğitim Teknolojisi ve Okul Öncesi Eğitimi'dir. Bu disiplinleri sırasıyla Fen Bilgisi Eğitimi, İngiliz Dili Eğitimi, Sınıf Eğitimi, Din Eğitimi ve Türkçe Eğitimi disiplinleri izlemiştir. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Matematik Eğitimi disiplinlerinde ise birer adet tez yazılmıştır. Eğitimde YouTube kullanımı, eğitim teknolojileri alanıyla daha çok ilgili olarak görülebileceğinden bu alanda daha çok tez yazılmış olması olasıdır. Bu bulgulara göre eğitimde YouTube kullanımı çeşitli disiplinlerden araştırmacıların ilgisini çekmiş ve disiplinlerarası bir araştırma alanı olarak görülmektedir. İlgili alanyazında da benzer şekilde Sağlık (Duncan, Yarwood-Ross, & Haigh, 2013; Farag ve diğerleri, 2020) ve müzik eğitimi (Uygun, 2020) gibi farklı disiplinlerde araştırmalar yapılmıştır. Shoufan ve Mohamed'in (2022) alanyazın incelenmesine göre de uluslararası düzeyde yapılan çalışmalar bilgi teknolojileri, sağlık, iletişim ve sanat gibi pek çok disiplin kapsamında ve önemli bir bölümü yükseköğretim düzeyinde yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında incelenen ulusal tezlere göre halen uzaktan öğretim de dahil olmak üzere yükseköğretim düzeyinde ve mesleki gelişim alanlarında yapılan araştırmaların oldukça sınırlı olduğu ve bu alanlarda da çalışma yapılmasına ihtiyaç olduğu görülmektedir.

YouTube üzerine yapılan eğitim çalışmalarının yıllara göre dağılımı incelendiğinde tez seçimi sırasında yıl konusunda herhangi bir filtreleme olmamasına rağmen ilk çalışmanın 2014 yılında yapıldığı görülmüştür. Bu bulgu da bu konunun ulusal düzeyde göreceli olarak yeni bir çalışma alanı olduğunu desteklemektedir. YouTube üzerine yapılan eğitim çalışmalarında dalgalanmalar olsa da yıllara göre artış ve azalış görülmüş, hatta bazı yıllar hiç tez çalışması yapılmamıştır. Bununla birlikte, bulgular açıkça YouTube üzerine yapılan eğitim araştırmalarının özellikle 2020 yılından itibaren artış eğiliminde olduğunu göstermektedir. Shoufan ve Mohamed (2022) tarafından yapılan

benzer bir alanyazın incelemesine göre de özellikle 2020 yılında eğitimde YouTube kullanımıyla ilgili yapılan uluslararası çalışmalarda belirgin bir artış görülmektedir. Bu durumun nedeni, 2020 yılında toplumsal etkileri görülmeye başlanılan COVID-19 pandemisi nedeniyle YouTube gibi sosyal medya ortamlarının kullanımındaki artış olabilir. Ayrıca tezlerin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde, en çok tez çalışması Gazi Üniversitesinde yapılırken çok sayıda üniversitede benzer sayıda tezler yazılmıştır. Çalışma yapılan üniversite sayısının ve disiplinlerin oldukça çeşitli ve fazla olması eğitimde YouTube kullanımı konusunun akademik olarak çeşitli disiplinlerden araştırmacıların ilgi duyduğu bir konu olduğunu göstermektedir.

Bu araştırma kapsamında incelenen tezlerde raporlanan araştırma modelleri incelendiğinde, araştırmaların çoğunluğunun nitel araştırma yöntemleri kullandığı görülmektedir. Daha az sayıda çalışmada ise nicel ve karma yöntem araştırma modelleri kullanılmıştır. Tezler kapsamında yapılan araştırmaların veri kaynakları da bu bulguyu desteklemektedir. Veri kaynaklarının çoğunluğunu görüşme ile elde edilen veriler ve YouTube videolarının içerikleri oluşturmaktadır. İncelenen tezlerde başarı testi, ölçek ve anket gibi nicel veri kaynağı sağlayan araçların ise daha az kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışma kapsamında incelenen ulusal makalelerde de benzer şekilde YouTube videoları veri kaynağı olarak kullanılmıştır (Açıksöz ve Güdek, 2018; Aydın ve Ünlü, 2020; Uygun, 2020). Uluslararası çalışmalar açısından ise, Shoufan ve Mohamed'in (2022) çalışmasına göre en çok kullanılan veri kaynağı videolar ve yorumlar iken, en çok kullanılan üçüncü veri kaynağı da gözlem, tartışma ve görüşmelerdir. Bu bakımdan eğitimde YouTube kullanımına yönelik daha geniş hedef kitle katılımıyla çalışmaların yapılması ve elde edilen bulguların genellenebilirliğinin artırılması için daha çok nicel araştırmaya ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılabilir. Ayrıca nicel verilerle birlikte öğrenenlerin deneyimlerinin derinlemesine incelenebilmesi için karma yöntem araştırmalarına da ihtiyaç vardır.

Bulgularda sunulan veri kaynaklarıyla tutarlı şekilde yapılan tez çalışmalarında eğitim amaçlı

YouTube videolarının içeriklerinin incelenmesi en fazla ele alınan konu olmuştur. En çok ilgi gören ikinci konu ise bir eğitim ortamı olarak YouTube kullanımına ilişkin kullanıcı görüşleridir. Bunların yanı sıra eğitim materyali olarak YouTube videolarının sınıf içi kullanımıyla okul ortamına entegrasyonuna yönelik çalışmalar da yapılmıştır. YouTuber olarak isimlendirilen YouTube yayıncılarının ve videolarının ergen ve çocuk gelişimine olumlu ve olumsuz etkileri de yapılan tez çalışmalarında ortaya konulmuştur. Son olarak bir tez kapsamında eğitimde YouTube kullanımının bir gereksinimi olarak öğrenmeye yönelik YouTube kullanımına ilişkin bir psikometrik ölçek geliştirme çalışması yapılmıştır. Bu gereksinim, bu çalışma kapsamında ortaya konulan nicel ve karma yöntem araştırmalarının azlığı ile de gözlemlenebilmektedir. Shoufan ve Mohamed'in (2022) alanyazın incelemesi çalışmasında da YouTube'un sınıf içi entegrasyonu ve kullanıcılar açısından riskleri gibi eğitimde kullanımı açısından zorlukları belirlenmiş ve ayrıca uluslararası çalışmaların incelenmesi neticesinde dört araştırma teması oluşturulmuştur: (1) YouTube videolarının değerlendirilmesi, (2) Kullanıcı tutumları ve kabulü, (3) Kullanma stratejileri ve davranışları ve (4) öğrenme üzerindeki etkisi. Bu çalışma kapsamında incelenen tezler, genel olarak bu araştırma alanlarını kapsasa da daha çok ilk kategoride olan videoların içeriklerinin değerlendirilmesine odaklanılmıştır.

Sonuç olarak, YouTube' un sosyal medya araçları içerisinde yaygın bir eğitim aracı olarak kullanılıyor olması (Alkan, 2023) özellikle bu alanda yapılan çalışmaları önemli kılmaktadır. YouTube'un ve genel olarak yeni medya araçlarının olumsuz yönlerini baz alarak eğitim araştırmalarının dışında tutulması yerine bu alanda daha fazla çalışma yapılarak etkili müdahaleler ortaya konulması sağlanmalıdır. Bu anlamda mevcut araştırma bu konuda ortaya konulan ilgili ulusal alanyazındaki mevcut eğilimleri ve araştırma ihtiyacı olan alanları ortaya koymuştur. Öncelikle araştırma yapılan disiplinlerin çeşitliliği düşünüldüğünde, YouTube eğitim araştırmaları bakımından disiplinlerarası bir araştırma konusudur. Bu disiplinlerarası alanın

mevcut durumunda nitel yöntemlerin kullanımı oldukça baskın durumdadır. YouTube üzerine yazılmış tezlerde ağırlıklı olarak video incelemeleri yapılmış ve YouTube platformunun hem olumlu hem de olumsuz etkileri incelenmiştir. Bu nedenle, özellikle öğrenmeye yönelik nicel bulgulara dayalı ve etkili yöntem ve yaklaşımlara dair ampirik bulgulara ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla birlikte, YouTube platformunun etkilerine yönelik ampirik bulgular sunan deneysel çalışmaların azlığı ise dikkat çekmektedir. Son olarak, çalışmaların K-12 düzeyinde yoğunlaştığı, açık ve uzaktan öğretim de dahil yükseköğretim düzeyinde ve mesleki gelişim kapsamında sınırlı sayıda çalışma yapıldığı görülmüş ve bu alanlardaki araştırma ihtiyacı tespit edilmiştir. Uygulama açısından, Shoufan ve Mohamed'in (2022) uluslararası düzeyde alanyazın incelemeleri sonucunda vurguladıkları gibi; bir öğretmen kılavuzluğunda etkili stratejilerle kullanılması durumunda YouTube'un öğrenme açısından motivasyon, bağlılık ve akademik başarı gibi pek çok olumlu etkisi bulunmaktadır. Bu yönüyle bu platformun yaygın kullanımının öğrenme açısından da olumlu katkılar sunması için eğitime entegrasyonuna yönelik uygulamalar yapılmalıdır.

Kaynaklar

Abu-Taieh, E., AlHadid, I., Masa'deh, R., Alkhalwaldeh, R. S., Khwaldeh, S., & Alrowwad, A. (2022). Factors influencing YouTube as a learning tool and its influence on academic achievement in a bilingual environment using extended Information Adoption Model (IAM) with ML prediction-Jordan case study. *Applied Sciences*, 12(12), 1-26. <https://doi.org/10.3390/app12125856>

Açıksöz, F., & Güdek, B. (2018). Müzik eğitiminde YouTube etkisi: Online piyano dersleri. *Electronic Turkish Studies*, 13(6). <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12821>

*Akbaş, M. N. (2020). *Exploring the influence of YouTube on adolescents identity construction: An interpretative phenomenological analysis* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Boğaziçi Üniversitesi.

Alkan, U. (2023). Müzik alanındaki uzaktan eğitim çalışmalarına yönelik genel bir literatür değerlendirmesi. *Mevzu: Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 181-212. <https://doi.org/10.56720/mevzu.1230044>

Almobarraz, A. (2018). Utilization of YouTube as an information resource to support university courses. *The Electronic Library*, 36(1), 71-81. <https://doi.org/10.1108/EL-04-2016-0087>

Alp, Y., & Kaleci, D. (2018). YouTube sitesindeki videoların eğitim materyali olarak kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *International Journal of Active Learning*, 3(1), 57-68. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijal/issue/35833/373837>

Aruğaslan, E., & Çivril, H. (2023). Öğrenme ortamı olarak YouTube'un kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 356-375. <https://doi.org/10.51948/auad.1193826>

Ata, A., & Atik, A. (2016). Alternatif bir eğitim-öğretim ortamı olarak video paylaşım siteleri: Üniversitelerdeki YouTube uygulamaları. *Social Sciences*, 11(4), 312-325. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2016.11.4.3C0152>

Aydın, R., & Ünlü, V. (2020). Emzirme eğitimi hakkında yayımlanan YouTube videolarının analizi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 166-172. <https://doi.org/10.47115/jshs.729601>

*Balkaya, M. (2022). *Ortaokul öğrencilerine yönelik öğrenme amaçlı YouTube kullanımına ilişkin ölçme aracı geliştirilmesi ve uygulanması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Bardakçı, S. (2019). Exploring high school students' educational use of YouTube. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 20(2), 260-278. <https://doi.org/10.19173/irrod.v20i2.4074>

- Burke, S. C., & Snyder, S. L. (2008). YouTube: An innovative learning resource for college health education courses. *International Electronic Journal of Health Education*, 11, 39-46. <https://eric.ed.gov/?id=EJ798652>
- Buzzetto-More, N. A. (2014). An examination of undergraduate student's perceptions and predilections of the use of YouTube in the teaching and learning process. *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, 10, 17-32. <https://doi.org/10.28945/1965>
- Cayari, C. (2018). Connecting music education and virtual performance practices from YouTube. *Music Education Research*, 20(3), 360-376. <https://doi.org/10.1080/14613808.2017.1383374>
- Dewitt, D., Alias, N., Siraj, S., Yaakub, M. Y., Ayob, J., & Ishak, R. (2013). The potential of YouTube for teaching and learning in the performing arts. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 103, 1118-1126. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.10.439>
- Dikmen, E. Ş. (2018). Yükseköğretim kurumlarının video paylaşım stratejileri: Türkiye'deki üniversitelerin YouTube kanalları üzerine bir inceleme. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi*, 5(2), 29-52. <https://doi.org/10.24955/ilef.491648>
- Duncan, I., Yarwood-Ross, L., & Haigh, C. (2013). YouTube as a source of clinical skills education. *Nurse Education Today*, 33, 1576-1580. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2012.12.013>
- Ergin, E., & Koç, C. T. (2022). YouTube temelli Arapça öğrenimine akademik bir bakış. *Şarkiyat*, 14(3), 1291-1301. <https://doi.org/10.26791/sarkiat.1172558>
- Farag, M., Bolton, D., & Lawrentschuk, N. (2020). Use of YouTube as a resource for surgical education - Clarity or confusion. *European Urology Focus*, 6(3), 445-449. <https://doi.org/10.1016/j.euf.2019.09.017>
- Güzel, B. B., Çakır, H., & Çelen, Y. (2020). YouTube üzerinden video destekli keman öğretimine ilişkin öğrenci görüşleri. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 4(1), 31-43. <https://www.bestdergi.net/index.php/bestdergi/article/view/37>
- Hasamnis, A. A. & Patil, S. S. (2019). YouTube as a tool for health education. *Journal of Education and Health Promotion*, 8, 1-2. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6967149/>
- Jackman, W. M. (2019). YouTube usage in the university classroom: An argument for its pedagogical benefits. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 14(9), 157-166. <https://doi.org/10.3991/ijet.v14i09.10475>
- Kılıç, A. E., & Yılmaz, R. (2021). YouTube'un eğitsel amaçlı kabul durumunun incelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 69-89. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akef/issue/60702/896268>
- Maziriri, E. T., Gapa, P., & Chuchu, T. (2020). Student perception stowards the use of YouTube as an educational tool for learning and tutorials. *International Journal of Instruction*, 13(2), 119-138. <https://doi.org/10.29333/iji.2020.1329a>
- Nacak, A., Bağlama, B., & Demir, B. (2020). Teacher candidate views on the use of YouTube for educational purposes. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 10(2), 1-9. <https://doi.org/10.29333/ojcm/7827>
- *Sağbaş, Ö. F. (2022). *İlkokul öğrencilerinin YouTube'u eğitim amaçlı kullanma durumları, ebeveynlerin demografik özellikleri ve internet bağımlılığı arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Shoufan, A., & Mohamed, F. (2022). YouTube and education: A scoping review. *IEEE Access*, 10, 125576-125599. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2022.3225419>

Srinivasacharlu, A. (2020). Using YouTube in colleges of education. *Shanlax International Journal of Education*, 8(2), 21–24. <https://doi.org/10.34293/education.v8i2.1736>

Szeto, E., & Cheng, A. Y. N. (2014). Exploring the usage of ICT and YouTube for teaching: A study of pre-service teachers in Hong Kong. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 23(1), 53–59. <https://doi.org/10.1007/s40299-013-0084-y>

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK] (2022). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2022, Sayı: 45587*. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587)

*Tüken, Y. (2021). *YouTube’da faaliyet gösteren dini içerikli kanallarının din eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

*Türköz, G. (2019). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının çeşitli sosyo-bilimsel konulara yönelik kararlarının, gerekçelerinin ve argüman kalitelerinin incelenmesi: YouTube destekli sınıf içi tartışma kullanımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sinop Üniversitesi.

Uygun, G. (2020). YouTube ortamında çalgı eğitimi veren videoların çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, 2(2), 13–26. <https://doi.org/10.47956/bmsd.801844>

Weber, R. P. (1990). *Basic content analysis* (2nd ed.). Sage.

Extended Abstract

Due to the limited number of national studies on the use of YouTube in education, there is a need for literature reviews that have the potential to contribute to future research studies. Since this type of study shows research gaps and trends in the relevant literature, it provides findings and practical recommendations on which research problems and methods would be more beneficial for future research. In this context, the purpose of this literature review is to investigate the studies

on YouTube platform in education reported by the national theses regarding their contents and to reveal their trends. In this context, the graduate theses written in the context of Türkiye were included in the analysis. In the relevant literature, there are many current studies on the educational use of YouTube and they showed that the analysis of educational video content published on YouTube is a prominent research area.

In this study, the content analysis was used as a research design. The theses investigated in this study were accessed through the National Thesis Center database of the Council of Higher Education. In the first stage, a search was conducted in the “Detailed Search” section of the database of the National Thesis Center of the Council of Higher Education in June and July 2023. The keyword “YouTube” is used in the “Thesis Title” section. In the “Subject” section, “Eğitim ve Öğretim = Education and Training” filtering was applied. No other filtering options such as “Thesis Type”, “Language” and “Year” were applied and as a result, a total of 24 Theses were accessed. One thesis was excluded as it covers an investigation of the videos from the cultural perspective, and 24 theses in total were included in the present study. All accessed theses are Master’s theses and no doctoral thesis was found on YouTube in education. In addition, it was observed that the thesis studies have started to be conducted in education since 2014. In the second stage, the eligibility of the identified theses based on the aim of the study was reviewed. Since this study aims to investigate the theses written on the use of YouTube for educational purposes, the theses in the category of “Education and Training” were included in the current study. The theses including quantitative, qualitative, and mixed-method research were included in the study. Besides, the theses written in both Turkish and English languages were also included in the study. As a result, a total of 24 theses were included in the study, and their contents were analyzed. The findings regarding the disciplines, years, universities, and research designs were presented in the form of tables and graphics with frequencies and percentages. The

concepts obtained for the data sources and the research problems in the theses are also presented in the form of a table and explained together with examples from the relevant thesis studies. The contents were analyzed independently by both of the researchers and a consensus was achieved on the findings.

The findings showed that the thesis studies were conducted in diverse scientific disciplines and most of the studies were conducted in Computer Education and Instructional Technology/ educational technology, Preschool Education, Science Education, and English Language Teaching disciplines. Although the studies on YouTube started in 2014, an increasing trend was observed especially after 2020. It was revealed that the majority of the thesis studies were conducted with a qualitative research approach. In the same vein, the data were collected mostly by qualitative methods such as interviews and the contents of the YouTube videos. Similarly, the research topics of the theses focused on the content analysis of YouTube videos for educational purposes. Other research topics investigated by the thesis studies are the use of YouTube as an educational environment, the use of YouTube in the classroom, the effect of YouTube and YouTube videos on adolescent and child development, and the development of a measurement instrument for the use of YouTube for educational purposes.

This study revealed the current trends in the relevant national literature on YouTube in education and the research gaps requiring further research. First of all, considering the diversity of the scientific disciplines, YouTube is an interdisciplinary research topic in educational research. In the current state of the research reported by the theses on YouTube in education, qualitative methods and data sources dominate. In the theses written on YouTube, mainly the content analysis of YouTube videos were conducted and both positive and negative effects of the YouTube platform were examined. Therefore, empirical findings on effective methods and approaches based on quantitative findings are highly needed. However, the limited number

of experimental studies that present empirical findings on the effects of YouTube platform is remarkable. Finally, it was observed that the studies were concentrated at the K-12 level, and there are limited studies in higher education, including open and distance education, and professional development, and the need for further research in these areas was identified.

Yazar Bilgileri

Author details

- 1- Milli Eğitim Bakanlığı, onur_gazili@hotmail.com.
- 2- (Sorumlu Yazar **Corresponding Author**) Doç. Dr., Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, m.kara@live.com.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar

Supporting-Sponsor Institutions or Organizations:

Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır. None

Katkı Oranı

Author Contribution Percentage

Birinci yazar % First Author %	60
İkinci yazar % Second Author %	40

Çıkar Çatışması

Conflict of Interest

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. None

Kaynak Göstermek İçin

To Cite This Article

Ari, O. & Kara, M. (2023). Youtube platformu üzerine yapılmış eğitim araştırmalarının incelenmesi: Ulusal tezlerin eğilimleri. *Yeni Medya*, (15), 245-258, <https://doi.org/10.55609/yenimedya.1343910>